הֶחָצֵר אוֹ (פב) * בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם, וְאוֹמֵר [פ]בְּהָדֵין עֵירוּבָא יְהֵא שְׁרָא לָן לְאַפּוּקֵי וּלְעַיּוּלֵי מִן הַבָּתִּים לֶחָצֵר וּמִן הֶחָצֵר לַבָּתִּים וּמִבֵּית לְבֵית, (פג) לְכָל הַבָּתִּים שֶׁבֶּחָצֵר. [ש]וְאִם גָּבוּ הֶעָרוּב (פד) וְלֹא בֵּרְכוּ עָלָיו, אֵין הַבְּרָכָה מְעַכֶּבֶת וּמֻתָּרִים לְטַלְטֵל:

פ נֶסַח שבלי לקט (סי׳ צט). צ בית יוסף (ד״ה נוסח).

שסז אִם אִשָּׁה יְכוֹלָה לְעָרֵב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א עירובין פ׳ (ע״א) מימרא דשמואל וכפרוש התוספות (ד״ה רגיל) ורא״ש (פ״ו סי׳ ט) וכפרוש השור. ב הינו ברייתא דנשים שערבו וכו׳ שם. ג הרא״ש שם. ד תוספות שם ורא״ש (שם) והמקדכי (סי׳ תקכב) ושאר פוסקים.

א (א) [א]אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם (ב) מְעָרֶבֶת לוֹ שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ אֲפִלּוּ אִם מִחָה בָּהּ שֶׁלֹּא לְעָרֵב וַאֲפִלּוּ אֵין רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם. וְהֵנִי מִלֵּי (ג) כְּשֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם, כְּגוֹן שֶׁאֵין הַבַּיִת פָּתוּחַ אֶלָּא לְאוֹתוֹ חָצֵר. [ב]אֲבָל אִם הוּא פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, בְּאַחַת רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא תָּדִיר, שֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם, וּבְאַחַת אֵינוֹ רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא, (ד) בָּרָגִיל שֶׁאוֹסֵר, מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ אֲפִלּוּ אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב, וּבְשֶׁאֵינוֹ רָגִיל לָצֵאת וְלָבֹא נָמֵי אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אוֹסֵר, אִם (ה) רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ, אֲבָל אִם אֵינוֹ אוֹסֵר וְגַם אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם, אֵינָהּ מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ. [ג]וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא מִחָה בָּהּ בְּפֵרוּשׁ, אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם וְאֵינוֹ אוֹסֵר, מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ דִּמְסְתָמָא נִיחָא לֵיהּ. (ו) [ד]אֲבָל אֵינָהּ יְכוֹלָה (ז) לְזַכּוֹת מִשֶּׁלּוֹ לְאֲחֵרִים

בְּאֵר הַיטֵב

קְמָא דְּבֵיצָה סִימָן ל״ד כָּתַב לוֹמַר גַּם כֵּן לְיוֹם טוֹב וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם שִׁנּוּי מִנְהָג, וְעַיֵּן תְּשׁוּבַת (בַּ״ח) [בְּאֵר עֵשֶׁק] סִימָן פ״א וּכְהָרַ״מ בּוּטְיָן סִימָן (צ״ח) [ל״ח]:

א (ע) לְזַכּוֹת. נִרְאֶה לִי דְּמִמְּזוֹנוֹתֶיהָ רַשָּׁאָה לְזַכּוֹת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לְקַבֵּץ, וְלֹא כְּשֶׁנִּגְמַר הַקִּבּוּץ דְּאָז כְּבָר נִגְמַר הַמְצָוָה, (פמ) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּיוֹכֵל לְכַתְּחִלָּה לְבָרֵךְ אַחַר שֶׁכְּבָר נִגְמַר הַקִּבּוּץ, וְהַשַּׁעַם, מִשּׁוּם דִּסְבִירָא לְהוּ דְּאַחַר שֶׁנִּתְקַבֵּץ צָרִיךְ לְכַתְּחִלָּה לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן מ״ה, וּמִקְרֵי עַדַיִן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן כְּשֶׁהוּא קֹדֶם הַזְּכוּי. וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ כְּבָר זָכָה, (פנ) גַּם כֵּן יוּכַל לְבָרֵךְ, דְּעִקַּר קְנִיַּת עֵרוּב חָל בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת וּמִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, וּכְבָרֵט אִם לֹא הִנַּח הֶעָרוּב עַדַיִן בְּמְקוֹמוֹ (פ) בְּוַדַּאי שַׁיָּךְ לְבָרֵךְ, דְּלֹא נִגְמַר עַדַיִן הַמְצָוָה: **(פב) בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם.** פֵּרוּשׁ, שֶׁמְּעָרֵב מְשָׁלּוֹ וְנוֹתֵן לְאַחֲרִים, וְאוֹמֵר לוֹ שֶׁאַחַר שֶׁיְּבָרֵךְ יַגְבִּיהֶנּוּ כְּדֵי שֶׁיְּזַכֶּה בְּשֶׁבִּיל אַנְשֵׁי הָעִיר. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה בשעה) שֶׁהֵבַאנוּ דְּהַמְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי יֵשׁ לוֹ גַּם כֵּן עַל מִי לִסְמֹךְ: (פג) **לְכָל הַבָּתִּים שֶׁבֶּחָצֵר.** וְלֹא הִזְכִּיר מְבוֹי, מִשּׁוּם דְּכָאן אֵירֵי שֶׁלֹּא נִתְקַן הַמְּבוֹאוֹת בְּעֵרוּבִין כְּדִין, וְכָל חָצֵר מִתְקַן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת רַק לְהַתִּיר הַטִּלְטוּל בָּחָצֵר, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁנִּתְקַן הַמְּבוֹאוֹת, הַמְּנָהָג שֶׁעוֹשִׂין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת כְּחָדָא כַּמְּבֹאָר בְּסִימָן שפ״ז, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהוֹסִיף בּוֹ שֶׁרִיּוּתָא דְּמְבוֹי, וְזֶה נָסְחוֹ בְּהָדֵין עֵרוּבָא יְהֵא שְׁרָא לָנָא לְאַפּוּקֵי וּלְעַיּוּלֵי מִן הַבָּתִּים לֶחָצֵר וּמֵחָצֵר לַבָּתִּים וּמִבֵּית לְבֵית (פפ) וּמֵחָצֵר לְחָצֵר וּמִגַּג לְגַג וּמִבָּתִּים וַחֲצֵרוֹת לְמָבוֹי וּמִמָּבוֹי לְכָל הַבָּתִּים וְהַחֲצֵרוֹת שֶׁבָּעִיר הַזּוֹ, לָנוּ וּלְכָל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת וּלְכָל מִי שֶׁיִּתְעַסֵּק בָּהּ. וְאִם מְעָרֵב לְכָל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה יְסַיֵּם לְכָל שַׁבָּתוֹת הַשָּׁנָה, וּלְכָל יָמִים טוֹבִים [אַחֲרוֹנִים]: (פד) **וְלֹא בֵּרְכוּ עָלָיו.** וְהוּא הַדִּין אֲפִלּוּ אִם הַנֵּסֶף בְּהָדֵין עֵרוּבָא גַּם כֵּן לֹא אָמְרוּ עָלָיו, כֵּיוָן שֶׁמִּשְׁתַּפִּין בְּעֵרוּב סָגִי בָּזֶה:

א (א) **אִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם** וְכוּ׳. מִפְּנֵי (ו) שֶׁאִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ. וְהַקְּלוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁמִּחָה בָּהּ (ג) מִשּׁוּם שֶׁחָשְׁשׁוּ חַז״ל שֶׁמָּא יִתְכַּוֵּן לְהַקְנִיט אֶת הַדָּרִים לָאֲסֹר עֲלֵיהֶם: (ב) **מְעָרֶבֶת לוֹ.** מִשְׁלּוֹ: (ג) **כְּשֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם.** הֶחָצֵר אִם לֹא יְעָרֵב עִמָּהֶם: (ד) **בָּרָגִיל שֶׁאוֹסֵר וְכוּ׳.** כִּדְלִקְמָן בְּסִימָן שפ״ו סָעִיף ט׳ עַיֵּן שָׁם: (ה) **רָגִיל לְעָרֵב וְכוּ׳ שֶׁלֹּא לְדַעְתּוֹ.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (ג) כְּשֶׁמִּחָה בָּהּ. וְהַשַּׁעַם מִשּׁוּם דְּרָכֵי שָׁלוֹם, כֵּיוָן שֶׁעַד עַתָּה הָיָה דַּרְכּוֹ לִתֵּן חֶלְקָן בְּעֵרוּב, לָכֵן חָל הָעֵרוּב בְּכָל גַּוָּנֵי וּמֵתָּר אַחַר כָּךְ לְטַלְטֵל כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ בְּבֵיתוֹ (לְמָבוֹי) [לֶחָצֵר] זֶה: (ו) **אֲבָל אֵינָהּ יְכוֹלָה וְכוּ׳.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ לִבְנֵי חָצֵר שֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם וְרָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם: (ז) **לְזַכּוֹת מִשֶּׁלּוֹ וְכוּ׳.** וּמִמְּזוֹנוֹתֶיהָ יְכוֹלָה (ז) לְזַכּוֹת, שֶׁהִיא שָׁלָהּ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

טו * בְּשָׁעָה שֶׁמְּזַכֶּה וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פב). וְהִנֵּה מֵהַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ״ח בְּסִימָן שצ״ה (ד״ה ומתו) מֻשְׁמָע דְּהַבְּרָכָה צָרִיךְ לִהְיוֹת קֹדֶם שֶׁהָאַחֵר מַגְבִּיהַּ לִזְכוּת בִּשְׁבִילָם, דְּאָז מִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן. וְהִנֵּה לְעִנְיַן דִּיעֲבַד בְּוַדַּאי יוּכַל לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ אַחַר הַזְּכוּי, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, מִשּׁוּם דְּעִקַּר קְנִיַּת הֶעָרוּב חָל בְּעֵת כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת, וּבִכְרָט אִם הוּא עַדַיִן קֹדֶם שֶׁהוּנַּח הֶעָרוּב בְּמְקוֹמוֹ בְּוַדַּאי מִקְרֵי עַדַיִן עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפְּרִישָׁה (דְּרִישָׁה סי׳ שצה סק״א) וּמוֹר וּקְצִיעָה (סי׳ שצה), וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְעַיֵּן דְּאוּלַי יוֹתֵר עָדִיף לְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי, דִּבְשִׁלְמָא הֵיכָא שֶׁמְּקַבֵּץ הֶעָרוּב מֵאֲחֵרִים שֶׁיָּבוֹא לְבָרֵךְ אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁמַּתְחִיל לְקַבֵּץ, שֶׁכְּבָר הַתְחִיל מַעֲשֶׂה הֶעָרוּב עַל יְדֵי הַמְקַבֵּץ שֶׁגָּבְהּ הַשִּׁמּוּשׁ מֵאֵיזֶה אֲנָשִׁים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הֵיכָא שֶׁרּוֹצֶה לֶעָרֵב מִשֶּׁלּוֹ בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵי בָּתִּים, קֹדֶם הַזְּכוּי עַדַיִן אֵין עַל הַפַּת שֵׁם עֵרוּב כְּלָל דַּעֲדַיִן לֹא יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ כְּלָל וְכֹמוֹ שֶׁמְּנַח עַדַיִן בְּסָלּוֹ דְּמֵיהּ, וְעִקַּר שֵׁם עֵרוּב נַעֲשָׂה עַל יְדֵי הַזְּכוּי שֶׁנַּעֲשׂוּ כֻּלָּם שֻׁתָּפִים בּוֹ עַל יְדֵי הַזְּכוּי שֶׁמְּזַכֶּה לָהֶם עַל יְדֵי אַחֵר, וּכְשֶׁמְּבָרֵךְ קֹדֶם הַזְּכוּי לְכַאוֹרָה הָוֵי בִּכְלָל קֹדֶם דְּקֹדֶם דְּחָסֵר עֲדַיִן מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה שֶׁל הַזְּכוּי, שְׁבָלֹא זֶה חָסֵר עַל הַפַּת עִקַּר מַעֲשֶׂה הֶעָרוּב [וְכֹמוֹ שֶׁלֹּא יוּכַל לְבָרֵךְ עַל תְּפִלִּין קֹדֶם שֶׁהוּנַּח הַפָּרָשִׁיוֹת בְּתוֹךְ הַבָּתִּים. וּבָאֶמֶת בְּסִימָן תקכ״ז נִזְכַּר בָּשׁוּר וְשָׁלְחָן עָרוּךְ (סעיף יב) בְּהָדֵיָא שֶׁמְּבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי, וְאַף שֶׁשָּׁם בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה הוּבָא בָּאֶמֶת דִּעוֹת הַחוֹלְקִים בְּעִנְיָן זֶה, יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּשַׁיָּךְ שָׁם שֵׁם עֵרוּב תַּבְשִׁילִין אֲפִלּוּ קֹדֶם הַזְּכוּי, שֶׁגַּם לַעֲצָמוֹ לְחוּד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ כָּל הֵיכָא שֶׁהַפַּת לֹא יָצָא מֵרְשׁוּתוֹ עֲדַיִן אֵין עָלָיו שֵׁם עֵרוּב כְּלָל, וְאֵין שַׁיָּךְ לְבָרֵךְ כָּאן, שֶׁהֲרֵי עֲדַיִן כָּל עִקַּר הַמַּעֲשֶׂה וְכַנַּ״ל. [וְאַפְשָׁר דִּכְנוֹנַת הַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ״ח הֵיְנוּ כְּשֶׁמְּסַר הַפַּת לְהָאַחֵר לְשֵׁם עֵרוּב, וְקֹדֶם שֶׁמַּגְבִּיהַּ לִזְכוּת בִּשְׁבִיל בַּעֲלֵי מְבוֹאוֹת בְּעֵת הַבִּיאָה הַנּוֹתֵן הַפַּת, וְזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא הָוֵי בִּכְלַל קֹדֶם דְּקֹדֶם, כֵּיוָן שֶׁכְּבָר מָסַר לְאַחֵר לְשֵׁם עֵרוּב, שֵׁם עֵרוּב חַיֵּיל עֲלֵיהּ אַף שֶׁלֹּא זָכָה עֲדַיִן לְשׁוּם אָדָם אַחַר, וְדוֹמְיָא הֵיכָא שֶׁהִתְחִיל הַשַּׁמָּשׁ לְקַבֵּץ אֲפִלּוּ מֵאָדָם אֶחָד דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ עַל מִצְוַת עֵרוּב. וּמִכָּל מָקוֹם מִסִּימָן תקכ״ז מוּכָח בְּהָדְיָא דַּאֲפִלּוּ אַחַר

טו (פמ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְטַ״ז (סי׳ שצה סק״ב) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (פנ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וְהַגְּרַ״ז (סי״ח) וְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל עב ס״א): (פ) עַיֵּן בְּפְרִישָׁה (דרישה סי׳ שצה סק״א) שֶׁדַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יוּכַל לְבָרֵךְ אַחַר הַזְּכוּי אִם הוּא קוֹדֶם שֶׁהוּנַּח הֶעָרוּב בְּמְקוֹמוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמוֹר וּקְצִיעָה (סי׳ שצה), וּמַה שֶּׁכָּתַב הַשּׁוּר דְּ״בְּשָׁעָה שֶׁמְּקַבֵּץ״ אָתֵי רַק לְאַפּוּקֵי קֹדֶם הַקִּבּוּץ מִשּׁוּם דְּהָוֵי קֹדֶם דְּקֹדֶם דְּחָסֵר עֲדַיִן מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה שֶׁל הַזְּכוּי, אֲבָל אַחַר שֶׁכְּבָר נִגְמַר הַקִּבּוּץ אֲפִלּוּ אִם לֹא הִגְבִּיהַּ עֲדַיִן לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר, מִקְרֵי עוֹבֵר לַעֲשִׂיָּתָן וְיָכוֹל לְבָרֵךְ, וְכֵן מוֹכִיחַ מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב בְּסָמוּךְ לְאַחַר שֶׁנִּתְקַבֵּץ הַכֹּל וְאַחַר כָּךְ הִגְבִּיהַּ לְזַכּוֹת לְכָל בְּנֵי הָעִיר, וְכֵן מוֹכִיחַ מִלְּשׁוֹן הַמְּחַבֵּר

(ח) שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ. ה[ו]אִם אֵין הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה בָּעִיר, (ט) יְכוֹלִים בְּנֵי הַבַּיִת לְעָרֵב שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ אִם אֵין הַבַּיִת פָּתוּחַ אֶלָּא אֶחָד, (י) לְחָצֵר אֶחָד, וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת, אִם הוּא (יא) רָגִיל לְעָרֵב בְּאֶחָד מֵהֶם מְעָרְבִין עָלָיו, אֲבָל אִם אֵינוֹ רָגִיל לֹא. * [ו]אֲבָל בְּנֵי הֶחָצֵר אֵין יְכוֹלִים לְקַח פִּתּוֹ מִבֵּיתוֹ לְעָרֵב (יב) שֶׁלֹּא מִדַּעַת [ז]אֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת, אֲפִלּוּ רָגִיל עִמָּהֶם וְאוֹסֵר עֲלֵיהֶם. * [ח]וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין אִשְׁתּוֹ מְעָרֶבֶת אֶלָּא שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ, (יג) אֲבָל אִם אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה (יד) לְעָרֵב עִמָּהֶם, לֹא. [ט]וְאִם הוּא רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם וְעָכְשָׁיו אֵינוֹ רוֹצֶה, (ג) (טו) בְּנֵי חָצֵר נִכְנָסִים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וְנוֹטְלִים מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ, וְאִם אֵינוֹ רָגִיל אֵינָם יְכוֹלִים לִטֹּל מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ (טז) [י]אֲבָל הָיוּ כּוֹפִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין לְעָרֵב עִמָּהֶם, אוֹ הָיוּ בֵּית דִּין (יז) יוֹרְדִין לִנְכָסָיו. הַגָּהּ: מִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב,

ה תוספות שם בְּפִי שפ"ר הרא"ש שם דברים. ו תוספות והרא"ש שם אהא דשמואל אֶחָד מִבְּנֵי הַמָּבוֹי שָׁרָגִיל וכו'. ז לשון טור. ח הרמב"ם בְּפֶרֶק ה' מֵהִלְכוֹת עֵרוּבִין (ה"ח). ט שם בְּגְמָרָא. י בית יוסף (ד"ה והרמב"ם), וְשָׁכַן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד (ה"ב) בְּרֵישׁ הַפֶּרֶק בְּעִנְיַן הַמָּבוֹי.

בְּאֵר הַיֵּטֵב

(ג) **בְּנֵי חָצֵר.** וְהוּא הַדִּין אִשְׁתּוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

חֲזִכּוּי יוּכַל לְבָרֵךְ לְכַתְּחִלָּה, וְכֵן הוּא דַּעַת הַפְּרִישָׁה וּמוֹר וּקְצִיעָה כָּאן וּבִנְזִקִּין לְעִיל דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ אַף אַחַר הַזִּכּוּי וְקֹדֶם הַנָּחָה, וְעַל כֵּן הַנּוֹהֵג כֵּן בְּוַדַּאי אֵין לִמְחוֹת בְּיָדוֹ. וְנִרְאֶה עוֹד, דַּאֲפִלּוּ מִי שֶׁנּוֹהֵג לְבָרֵךְ הַבְּרָכָה קֹדֶם הַזִּכּוּי, הַנַּפְשׁ שֶׁל בְּהֶדְיָן עֲרוּכָא טוֹב שֶׁיֹּאמַר אַחַר הַזִּכּוּי:

א * אֲבָל בְּנֵי הֶחָצֵר. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יב) שֶׁפֵּרַשְׁנוּ דְּהַאי שֶׁלֹּא מִדַּעַת הַיְנוּ שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ, וְהוּא כְּפֵרוּשׁ הַמְפָרְשִׁים, וּמְקוֹר דְּבָרִים אֵלּוּ בַּשּׁוּר. וּבֶאֱמֶת דִּין זֶה תָּמוּהַּ מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁתָּמְהוּ הַב"ח (ס"ה) וְט"ז (סק"א) וּשְׁאָרֵי מְפָרְשִׁים, דְּמַאי שְׁנָא בְּנֵי הֶחָצֵר מִבְּנֵי הַבַּיִת, אִם הִתִּירוּ בִּבְנֵי הַבַּיִת שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ הֵיכִי שַׁיָּנוּ פָּתוּחַ אֶלָּא לְחָצֵר אֶחָד אוֹ בְּרָגִיל לְהִשְׁתַּתֵּף, וּמִשַּׁעַם דְּזִכּוּת הוּא לוֹ וּבְוַדַּאי נִיחָא לֵיהּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ג', כְּמוֹ כֵן יֵשׁ לָנוּ לְהַתִּיר בֶּאֱפַנִּים אֲלוּ גַּם בִּבְנֵי הֶחָצֵר דִּבְוַדַּאי מִתְרַצֶּה לָזֶה. וּבֶאֱמֶת הָיָה נִרְאֶה מִפְּנֵי גֹּדֶל הַקֻּשְׁיָא דְּאֵין כְּוָנַת הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר כְּלָל לְחַדֵּשׁ דִּבְנֵי הֶחָצֵר גְּרִיעֵי מִבְּנֵי בַּיִת, דְּאֵין שׁוּם מְקוֹר לָזֶה כְּלָל, וּמַה שֶּׁכָּתַב אֲבָל בְּנֵי הֶחָצֵר וכו' לֹא קַאֵי אַדְּסִימָךְ לֵיהּ בִּדְיָנָא דִּבְנֵי בַּיְתוֹ, אֶלָּא אַרֵישׁ הַסִּימָן קַאֵי, אַדְּיָנָא דְּאִשְׁתּוֹ מְעָרֶבֶת אֲפִלּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ, וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ דְּקָאָמַר גַּבֵּי בְּנֵי הֶחָצֵר הַיְנוּ בְּעַל כָּרְחוֹ דְּבַעַל בַּיִת, וְעִקַּר דִּינָא אִתֵּי לְאַשְׁמוּעִינַן דְּבַעַל כָּרְחוֹ שֶׁל בַּעַל בַּיִת לְגַמְרֵי אֵין שׁוּם פְּנִים לְהַתִּיר לַאֲנָשִׁים דְּעָלְמָא. וְכֵן הוּא דִּבְרֵי הָרֹא"ש (פ"ו סי' ט) שֶׁמִּמֶּנּוּ נוֹבַע כָּל סִימָן זֶה, עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתַב דְּהָא דִּבְנֵי הֶחָצֵר נִכְנָסִין וְנוֹטְלִין בְּעַל כָּרְחוֹ הַיְנוּ גַּם כֵּן שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים דַּעַת אִשְׁתּוֹ, אֲבָל בְּעַל כָּרְחוֹ שֶׁל כֻּלָּם אֵין שׁוּם סְבָרָא לְעָרֵב, עַיֵּן שָׁם. וְאִם נִימָא כֵּן, נִיחָא שְׁדִּבְרֵי הַשּׁוּר הֵם מַמָּשׁ כִּדְבְרֵי הָרֹא"ש. וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרִ"א סָעִיף קָטָן ז' (ד"ה אבל בני) שֶׁמְּפָרֵשׁ כֵּן בִּדְבְרֵי הַמְחַבֵּר [עַיֵּן שָׁם דְּלֹא הֵבֵ"א רְאָיָה אֶלָּא לְעִנְיַן בְּעַל כָּרְחוֹ]. אֶלָּא דִּלְפִי זֶה אֵינוֹ מְיֻשָּׁב הֵיטֵב מַה שֶּׁמְּסַיֵּם הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא מִדַּעַת אֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת, דְּמַשְׁמַע מִזֶּה דְּמִדַּעַת אֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת מַתִּיר אֲפִלּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, וְלִכְאוֹרָה לֹא אִשְׁכְּחַן לְהָרֹא"ש דְּמַתִּיר אֶלָּא מִדַּעַת אִשְׁתּוֹ וְלֹא מִדַּעַת שְׁאָר בְּנֵי הַבַּיִת, וְצָרִיךְ עִיּוּן. [א]**וְלִדִינָא יֵשׁ דֵּעוֹת בָּזֶה בֵּין הָאַחֲרוֹנִים, דְּלִהַט"ז** (סק"ב שם) **וּמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שס"ח** (סק"א) **מַשְׁמַע דְּאֵין בְּנֵי הֶחָצֵר יְכוֹלִין לְקַח פַּת לְעָרֵב שֶׁלֹּא בִּידִיעַת בַּעַל הַבַּיִת אֲפִלּוּ אִם הַבַּיִת פָּתוּחַ לְחָצֵר אֶחָד, וּלְהַב"ח** (שם וסי' שפח סעיף ב) **וּמַהַר"ם לוּבְלִין מַשְׁמַע דְּמֻתָּר בְּבַיִת מֵאִיר וּבְנָהָר שָׁלוֹם בְּסִימָן שס"ח** (סק"א) **לְהַלָּכָה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה לְקַמָּיהּ** (ד"ה ריש) **שֶׁצִּדַּדְנוּ גַּם כֵּן דְּהֵיכָא דְּהָיָה רָגִיל לְהִשְׁתַּתֵּף עַד כַּה עִמָּהֶן יֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ לְהַקֵּל לְקַח שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ:**

*** וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין אִשְׁתּוֹ וכו'. הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ"ם** (פ"ה ה"ה), **וְהַמַּחְבֵּר הֶבִיאָהּ רַק בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשְּׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ לְעִקַּר דִּדְעָה קַמִּיתָא,** וּמִשּׁוּם דִּלְפִי דְּעָה זוֹ מַכְרַח לְשַׁבֵּשׁ גִּרְסַת הַסְּפָרִים רָגִיל אֵין שְׁאֵינוֹ רָגִיל. וּבֶאֱמֶת אֵין צָרְךְ כְּלָל לְשַׁבֵּשׁ הַסְּפָרִים וְשַׁפִּיר אִתֵּי שִׁיטָה זוֹ אַף לְפִי גִּרְסָתֵנוּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד), וְכֵן כָּתַב אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ה) וְהַגְּרִ"א בְּבֵאוּרוֹ (ד"ה ויש אומרים), וְכֵן מִפֹּרָשׁ כְּדִבְרֵיהֶם בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (פ ד"ה איתמר) שֶׁקַּאֵי גַּם כֵּן בְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם, עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה לְדִבְרֵיהֶם אִתֵּיא שְׁנֵי הַמֵּימְרוֹת כְּפִשְׁטָן, דְּמֵימְרָא רִאשׁוֹנָה דְּאִשְׁתּוֹ מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ וְהַיְנוּ רַק שֶׁלֹּא מִידִיעָתוֹ לָבַד, וּכְפִשְׁטִיּוּת הַלָּשׁוֹן הוּא בְּשֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהִשְׁתַּתֵּף, וּמֵימְרָא שְׁנִיָּה שֶׁהִזְכִּיר רָגִיל, שֶׁם נִכְנָסִין בְּנֵי הֶחָצֵר וְנוֹטְלִין בְּעַל כָּרְחוֹ. וְעַל כֵּן גַּם הָרִי"ף (כה:) לֹא הִזְכִּיר רַק שְׁנֵי הַמֵּימְרוֹת, מִשּׁוּם דְּאָזְלִי בְּשִׁיטַת רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל רַבּוֹ דְּאִשְׁתּוֹ בְּשֶׁאֵינוֹ רָגִיל אֵינוֹ מֻתָּר רַק שֶׁלֹּא מִדַּעַת, כְּפִשְׁטִיּוּת לִשְׁנָא דְּשְׁמוּאֵל, וְלֹא בְּעַל כָּרְחוֹ, וְאִם כֵּן כֵּיוָן דְּסוֹגְיַת הַשַּׁ"ס מִתְפָּרֶשֶׁת שַׁפִּיר כְּהָרַמְבַּ"ם, וְגַם הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְהָרִי"ף סוֹבְרִים כֵּן [וְלִדְיהוּ מִתְיַשֵּׁב טְפֵי הַסּוּגְיָא, דִּלְדַעַת הָרֹא"ש (שם) דְּמֵימְרָא אַחֲרוֹנָה דְּשְׁמוּאֵל אִתֵּיא בְּבֵית הַפְּתוּחַ לִשְׁנֵי מְבוֹאוֹת וְאֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם, מַאי שְׁנָךְ נִכְנָסִין בְּעַל כָּרְחוֹ, אִם לֹא יְהֵא נִכְנָסִין בְּעַל כָּרְחוֹ, הוּא יְהֵא אָסוּר לְהוֹצִיא כְּלֵי הַבַּיִת לְחוּץ וְלֹא הֵם] אֲפִלּוּ הָכִי שַׁיָּיךְ לְחַלֵּק בֵּין שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְעָרֵב בְּעַל כָּרְחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת אֲפִלּוּ מִדַּעַת אִשְׁתּוֹ הֵיכִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהִשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם. מִיהוּ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ד) רָאִיתִי שֶׁכָּתַב שֶׁכְּדַאי קָמֵא יֵשׁ לִפְסֹק לְקֻלָּא, וְצָרִיךְ עִיּוּן. אֵיכָרָא, אֲפִלּוּ אִם לֹא נִרְצֶה לִפְסֹק כְּדִבְרֵי זוֹ לְהַחְמִיר הֵיכִי שֶׁהַבַּעַל מוֹחֶה, עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לִסְמֹךְ לִפְסֹק כְּמוֹתָם לְהָקֵל לְעִנְיַן הֵיכִי שֶׁהוּא רָגִיל לְעָרֵב עִמָּהֶם, דִּבְנֵי הֶחָצֵר נִכְנָסִין וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ וְלֹא בְּעִנְיַן דַּעַת אִשְׁתּוֹ כְּלָל, דְּבֶאֱמֶת דֵּעָה קַמָּא הַמְּבֹרֶכֶת דַּעַת אִשְׁתּוֹ גַּם בָּזֶה, קָשֶׁה שֶׁאֵין זוֹ מַשְׁמָעוּת הַשַּׁ"ס כְּלָל, וְכֵן הָרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ד סי' ד) אַף עַל פִּי שֶׁפָּסַק גַּם כֵּן כִּסְבָרַת הָרֹא"ש דְּאִשְׁתּוֹ מְעָרֶבֶת שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ הַיְנוּ אֲפִלּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ שֶׁל בַּעַל, מִכָּל מָקוֹם בָּזֶה כָּתַב לְהַדְיָא דִּבְנֵי הֶחָצֵר נִכְנָסִין וְנוֹטְלִין בְּעַל כָּרְחוֹ וַאֲפִלּוּ בִּלֹּא דַּעַת אִשְׁתּוֹ, וְאֶלָּא דִּלְפִי שִׁיטָתוֹ שָׁם שֶׁמְּפָרֵשׁ רָגִיל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ח) שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ. פֵּרוּשׁ, (ט) שֶׁאֵין הַבַּעַל יוֹדֵעַ מִזֶּה: **(ט) יְכוֹלִים בְּנֵי הַבַּיִת וכו' שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ.** וְאִם יָדְעוּ מֵהֶם שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא מִחָה בָּם בְּפֵרוּשׁ (ו) אֵין יְכוֹלִים לְעָרֵב: **(י) לְחָצֵר אֶחָד.** דְּזִכּוּת הוּא לוֹ וּבְוַדַּאי לֹא יַקְפִּיד עֲלֵיהֶם. אֲבָל אִם הוּא פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת אֵין יְכוֹלִים לְעָרֵב עָלָיו שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ, כִּי אֵינָהּ זְכוּת לוֹ וַדַּאי, כִּי שֶׁמָּא לֹא יַחְפֹּץ לְעָרֵב עִם חָצֵר זוֹ אֶלָּא עִם זוֹ, אִם לֹא כְּדִמְסַיֵּם הַמְחַבֵּר: **(יא) רָגִיל לְעָרֵב וכו'.** (ו) גַּם עַתָּה דַּעְתּוֹ לָזֶה: **(יב) שֶׁלֹּא מִדַּעַת אֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת וכו'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא בִּידִיעַת אֶחָד מִבְּנֵי [הַ]בַּיִת, דְּאִי הָיָה בִּידִיעָתָם הָיָה (ח) מֻתָּר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ מִבַּעַל הַבַּיִת שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה בְּעֵרוּב. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל) שֶׁהֵבַאנוּ בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁפּוֹסְקִין דִּבְנֵי הֶחָצֵר יְכוֹלִין לִקַּח פִּתּוֹ שֶׁלֹּא בִּידִיעָתוֹ [כָּל זְמַן שֶׁאֵין יוֹדְעִין שֶׁהוּא מוֹחֶה בַּדָּבָר] וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּידִיעַת בְּנֵי בֵיתוֹ: **(יג) אֲבָל אִם אָמַר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה וכו'.** וַאֲפִלּוּ אִם אֵין הַבַּיִת פָּתוּחַ (ט) אֶלָּא לְחָצֵר אֶחָד, שֶׁאוֹסֵר עֲלֵיהֶם עַל יְדֵי מִנְיָעָתוֹ אֶת הָעֵרוּב: **(יד) לְעָרֵב עִמָּהֶם לֹא.** וַאֲפִלּוּ (י) אִם אָמַר כֵּן לְאַחַר שֶׁעֵרְבָה, נִתְבַּטֵּל עֵרוּבָהּ לְמַפְרֵעַ: **(טו) בְּנֵי חָצֵר וכו'.** (יא) וְהוּא הַדִּין אִשְׁתּוֹ. וּמַיְרֵי שֶׁעַל יְדֵי מִנְיָעָתוֹ אֶת הָעֵרוּב (יב) אוֹסֵר עֲלֵיהֶם: **(טז) אֲבָל כּוֹפִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁהֵן בְּעַצְמָן אֵין יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת דִּינָא לְנַפְשָׁיהוּ, בֵּית דִּין הָיוּ כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיְּעָרֵב עִמָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאָסֵר עֲלֵיהֶן. וְדִין זֶה דְּבֵית דִּין כּוֹפִין, הוּא (יג) לְכֻלֵּי עָלְמָא, אַף לְדַעָה רִאשׁוֹנָה: **(יז) יוֹרְדִין לִנְכָסָיו.** וְעוֹשִׂין שְׁתּוּף:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ג), דְּלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק"א): **(ו)** ט"ז (סק"א) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב), דְּלֹא כְּבָ"ח (ס"ד), וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל): **(ז) וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין** בְּרָגִיל לָצֵאת וְלָבוֹא דֶּרֶךְ מְבוֹי אֶחָד הֲרֵי אוֹסֵר עַל בְּנֵי אוֹתוֹ מְבוֹי אִם לֹא יִעָרֵב, אִם כֵּן הֲוֵי כְּחָצֵר אַחַת: **(ח)** כֵּן כָּתַב הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ד"ה איתמר פ"ו): **(ט)** כֵּן מְשֻׁמָּע בְּגְמָרָא: **(י)** כֵּן כָּתַב הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל בְּפֵרוּשׁוֹ: **(יא)** כֵּן מַשְׁמַע בְּגְמָרָא לְפֵרוּשׁ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַזֶּה: **(יב)** כֵּן מַשְׁמַע מֵהַגְּרִ"א בְּבֵאוּרוֹ (ד"ה ויש אומרים) שֶׁמְּפָרֵשׁ כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרִ"א בְּבֵאוּרוֹ (ד"ה ויש אומרים) **שֶׁמִּמְּקוֹם דְּאִשְׁתּוֹ מִבְּנֵי הַבַּיִת יוֹסֵף** (ד"ה והרמב"ם) **שֶׁמְּפָרֵשׁ דְּאִשְׁתּוֹ גְּרִיעָה מִבְּנֵי חָצֵר:** **(יג)** כֵּן הוּא לְפִי פֵּרוּשׁ זֶה לְהַמְעַיֵּן: **(יג)** יְרוּשַׁלְמִי (פ"ז ה"י), וּמוּבָא בְּהַגָּהָה הַמַּגִּיד (פ"ה ה"ב), וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) דְּזֶה הוּא לְכֻלֵּי עָלְמָא:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הֲרִב: א] וּבשו"ע הרב לא הביא כלל דין שבני החצר יכולים ליקח עירוב מביתו ומשמע שפסק כהט"ז והמג"א.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְעֵרֵב עִם בְּנֵי הֶחָצֵר (יח) וְחָזַר מֵעֵרוּבוֹ, (יט) * צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִזָּכוֹת. אֲבָל אִם רָגִיל לָעֵרֵב (ג) (כ) הָנֵי עֵרוּב בְּעַל כָּרְחוֹ

(הרא"ש פרק הדר (פ"ו סי' ח)):

שסח אִם אַחַר שֶׁעֵרְבוּ נִתְקַלְקֵל הָעֵרוּב. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א [א]עֵרְבוּ וְאַחַר כָּךְ (ה) נִתְקַלְקֵל הָעֵרוּב וּבָא אֶחָד מִבְּנֵי הֶחָצֵר (א) לַחֲזֹר וּלְתַקְּנוֹ, [ב]אִם בָּא לָעֵרֵב מִמִּין הָרִאשׁוֹן, אֲפִלּוּ כֻּלָּה (ב) אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ, * [ג]וַאֲפִלּוּ מֵעֵרֵב עֲלֵיהֶם מִשֶּׁלָּהֶם. וְאִם בָּא לְעָרֵב (ג) מִמִּין אַחֵר, אִם כֻּלָּה הָרִאשׁוֹן (ד) צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם אִם מֵעֵרֵב מִשֶּׁלָּהֶם, (ה) * וְאִם מִשֶּׁלּוֹ, אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם כְּלָל. וְאִם לֹא כֻּלָּה הָרִאשׁוֹן (ו) אֶלָּא נִתְמַעֵט, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּעֵרֵב מִשֶּׁלָּהֶם (ז) אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם: **ב** (ח) [ד]נִתּוֹסְפוּ דָּיוּרִים בָּחָצֵר, (ט) אִם הַבַּיִת פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם, מִפְּנֵי שֶׁאוּלַי אֵינָם רוֹצִים לֶעָרֵב עִם אֵלּוּ: **ג** [ה]כַּמָּה הוּא שִׁעוּר הָעֵרוּב בְּתְחִלָּתוֹ, בִּזְמַן שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה עָשָׂר אוֹ פָּחוֹת שִׁעוּרוֹ כִּגְרוֹגֶרֶת לְכָל אֶחָד,

א [א] משנה ערובין פ' (ע"ב). [ב] שם בְּגְמָרָא כְּתַרְוַיְיהוּ הַשְׁתָּא וּכְפָרוּשׁ רַשְׁ"י. [ג] כְּפָרוּשׁ רַבֵּנוּ יְהוֹנָתָן (כ"ה: ד"ה מתני'). [ד] מִשְׁנָה שָׁם פ' (ע"ב) וּבְגְמָרָא פ"א (ע"ב). [ה] מִשְׁנָה וּגְמָרָא (פ"ו).

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) הָנֵי עֵרוּב. נִרְאֶה לִי דְּזֹקֵא לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּנֵי חָצֵר נוֹטְלִין בְּעַל כָּרְחוֹ, אֲבָל לַסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה לְעוֹלָם אֵין יְכוֹלִים לְעָרֵב בְּלֹא דַּעַת אִשְׁתּוֹ, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה):

א (ה) נִתְקַלְקֵל. זֶה מֵירֵי בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹן דְּנִתְקַלְקֵל קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס שַׁבָּת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יח) וְחָזַר מֵעֵרוּבוֹ. הֵינוּ שֶׁאָמַר (יז) חוֹזְרִני (בו) [בי] מִן הָעֵרוּב וְאֵיני רוֹצֶה לֶעָרֵב וּלְהִשְׁתַּתֵּף עוֹד עִמָּכֶם: (יט) צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִזָּכוֹת. דְּבָטֵל עֵרוּבוֹ וְשִׁתּוּפוֹ הַקּוֹדֵם אַף שֶׁעֲדַיִן הַפַּת מֻנַּח בִּמְקוֹמוֹ, וְעַל כֵּן אִם יִרְצֶה לִהְיוֹת עוֹד שֻׁתָּף עִמָּהֶם צָרִיךְ לְהִשְׁתַּתֵּף מֵחָדָשׁ, וְעַיֵּן בְּאוּרִ הֲלָכָה (ד"ה צריך): (כ) הָנֵי עֵרוּב בְּעַל כָּרְחוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְבַטֵּל עֵרוּבוֹ, וּכְדִלְעֵיל דְּהַיְכָא (טו) שֶׁהוּא רָגִיל לֶעָרֵב עִמָּהֶם בָּאִים בְּנֵי הֶחָצֵר וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ וְכָל שֶׁכֵּן הָכָא שֶׁהַפַּת כְּבָר מֻנַּח בְּיָדָם, וְאַף לַדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה דִּסְבִירָא לֵיהּ דִּבְלֹא דַּעַת אִשְׁתּוֹ אֵין בְּנֵי הֶחָצֵר יְכוֹלִין לִקַּח מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ, (טז) הָכָא קָלָא מִפְּנֵי שֶׁהַפַּת כְּבָר מֻנַּח תַּחַת יָדָם:

א (א) לַחֲזֹר וּלְתַקְּנוֹ. זֶה מֵירֵי (ח) בְּשַׁבָּת רִאשׁוֹן, דְּנִתְקַלְקֵל קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַשַּׁבָּת, דְּאָלּוּ נִתְקַלְקֵל אַחַר שֶׁכְּבָר נִכְנַס הַשַּׁבָּת אֵין צָרִיךְ שׁוּם תִּקּוּן לְשַׁבָּת זוֹ אֲפִלּוּ כְּבָר כֻּלָּה וְנֶאֱבַד לְגַמְרֵי. וּלְעִנְיַן שַׁבָּת שְׁנִיָּה, אַף דְּאִם כְּבָר כֻּלָּה לְגַמְרֵי צָרִיךְ לֶעָרֵב שׁוּם תִּקּוּן כֵּינָן דְּהָיָה פָּנִים בְּנִשְׁתַּיֵּר אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא אֵין צָרִיךְ שׁוּם תִּקּוּן כֵּינָן דְּהָיָה שִׁעוּר עֵרוּב בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל שַׁבָּת רִאשׁוֹנָה כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בְּסָעִיף ד', וּמַה זֶּה דְּקָאָמַר בְּסוֹף הַסָּעִיף וְאִם לֹא כֻּלָּה וְכוּ' אַף עַל פִּי שֶׁמֵּעֵרֵב מִשֶּׁלָּהֶם וְכוּ', אֶלָּא וַדַּאי כִּדְכָתַבְנוּ דְּנִתְקַלְקֵל קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַשַּׁבָּת רִאשׁוֹנָה: (ב) אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ. לְשֶׁאָלָם אִם יִתְרַצּוּ לְזֶה, (ג) דְּמוֹקְמִינַן אַחֶזְקַתֵּיהּ דְּוַדַּאי יִתְרַצּוּ כֻּלָּם מִמִּין זֶה כְּמוֹ שֶׁנִּתְרַצּוּ מִתְּחִלָּה [לְבוּשׁ]: (ג) מִמִּין אַחֵר. כְּגוֹן שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה (ג) פַּת חִטִּים וְעַכְשָׁו רוֹצֶה לֶעָרֵב מִפַּת שְׂעוֹרִים: (ד) צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ לָהֶם. לְשֶׁאָלָם. דְּכֵינָן שֶׁכְּבָר כֻּלָּה הַמִּין הָרִאשׁוֹן, (ז) הָוֶה לֵיהּ כְּמֵעֵרֵב לְכַתְּחִלָּה. וְכָתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב) דְּדַוְקָא בְּבֵית הַפְּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת דְּלֹא יָדְעִינַן בְּהֵי נִיחָא לֵיהּ, אֲבָל בְּפָתוּחַ לְחָצֵר אֶחָד, זְכוּת הוּא לוֹ וְאֵין צָרִיךְ דַּעְתּוֹ. וְכֵן כָּתְבוּ שְׁאָרֵי (ה) אַחֲרוֹנִים: (ה) וְאִם מִשֶּׁלּוֹ אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. לְפִי שֶׁבְּוַדַּאי יִתְרַצּוּ שֶׁיְּעָרֵב עֲלֵיהֶם בְּכָל הַמִּינִים שֶׁיִּרְצֶה, כֵּינָן שֶׁהֵם אֵינָם נוֹתְנִים כְּלוּם, וּכְבָר נִתְרַצּוּ לֶעָרֵב יַחַד: (ו) אֶלָּא נִתְמַעֵט. מִשְׁעוּר הַמְפֹרָשׁ לְקַמָּן בְּסָעִיף ג'. וּמֵירֵי שֶׁנִּתְמַעֵט קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַשַּׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן א': (ז) אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעָם. דְּבְוַדַּאי יִתְרַצּוּ לְהַשְׁלִים הָעֵרוּב: **ב** (ח) נִתּוֹסְפוּ דָּיוּרִים וְכוּ'. שֶׁלֹּא הָיוּ בְּעֵת הַנַּחַת הָעֵרוּב: (ט) אִם הַבַּיִת וְכוּ'. אֲקַדִּים הַקְּדָמָה קְצָרָה, וְהוּא, קַיְימָא לַן דִּמְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁלֹּא מִדַּעַת, דִּזְכוּת הוּא וְזָכִין לְאָדָם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) שֶׁהִקְשָׁה דִּבְרֵי הָרא"ש אֲהֲדָדֵי:

א (ו) טַ"ז (סק"א), וּפְשׁוּט: (ב) וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה בַּיִת פָּתוּחַ לִשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת גַּם כֵּן אֵין צָרִיךְ לְשָׁאֲלָן, דְּמִסְתָּמָא מִתְרָצֶה שֶׁיְּנִיחוּ הָעֵרוּב בְּשִׁבְיִלּוֹ לְמָקוֹם שֶׁהָיָה שָׁוֶה בְּתְחִלָּה [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ב) וְהַגְּרַ"ז (סעיף א), וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהַת חוּמּוֹת יָאִיר לְהָרִי"ף (כה:)]: (ג) הַגְּרַ"ז (שם): (ד) רִיטְבָ"א (פ: ד"ה ממין): (ה) נְהַר שָׁלוֹם (סק"א) וּבֵית מֵאִיר:

(יז) הָרא"ש (פ"ו סי' א): (טו) וְהוּא הַדִּין הֵיכָא דְּאוֹסֵר עֲלֵיהֶם אֲפִלּוּ אֵינוֹ רָגִיל [הַגְּרַ"ז (סק"א)]. וְכָל זֶה הוּא לְדַעַת הָרא"ש (פ"ו סי' ט) דְּמַעֲלַת אוֹסֵר שָׁוֶה כְּמוֹ מַעֲלַת רָגִיל, אֲבָל לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ה ה"ח) דִּלְרִידְיָה אֵין בְּנֵי הֶחָצֵר יְכוֹלִין לִטֹּל מִמֶּנּוּ בְּעַל כָּרְחוֹ אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּרָגִיל לֶעָרֵב עִמָּהֶם כִּי אִם כְּשֶׁהוּא אוֹסֵר עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בְּגַאוֹן יַעֲקֹב (פ. ד"ה אחד), מְמֵילָא הָכָא נָמֵי בְּעֵינַן תַּרְתֵּי, רָגִיל וְאוֹסֵר: (מז) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ג) וּבְגְדֵי יֶשַׁע (סק"ה), כְּדֵי לְתָרֵץ קֻשְׁיַת

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"א) פסק כדעת הרא"ש שבאינו רגיל ואוסר או באינו אוסר ורגיל מותר לערב בע"כ של בעה"ב בדעת אשתו. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"א) כתב: ובלבד שלא יטול פתם מבתיהם שלא מדעתם אלא בני הבית יתנו לו [כפשטות דברי הט"ז, ולא כפמ"ג].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah